

Espais actius, drets en disputa: la proximitat cultural com a camp de tensió

Published by [Interacció](#) [1] on 16/09/2021 - 12:23 | Last modification: 21/04/2026 - 13:36

La recerca de Sergio Ramos Cebrián situa les polítiques culturals de proximitat en un terreny menys estabilitzat del que sovint es pressuposa. L'objecte central no són només els equipaments o els programes, sinó la relació entre espais culturals i drets culturals i, sobretot, la manera com aquests drets es materialitzen o no a escala local. El text parteix d'una idea que travessa tota la investigació: la proximitat no és una simple qüestió de distància o accessibilitat, sinó una construcció institucional que condiciona el dret a participar en la vida cultural.

Des d'aquesta perspectiva, la cultura de proximitat apareix com una política pública en construcció, marcada per una doble tensió. D'una banda, la institucionalització dels serveis culturals locals, que ha generat una xarxa d'equipaments i dispositius orientats a l'accés i al gaudi cultural. De l'altra, l'emergència de pràctiques culturals comunitàries que sovint desborden aquests marcs i plantegen formes més actives de participació. Aquesta distància entre lògica institucional i pràctica social es converteix en un dels eixos analítics del treball.

La investigació construeix un relat de llarg abast que connecta la història de les polítiques culturals amb el desenvolupament dels drets culturals i la configuració dels espais de proximitat. En aquest recorregut, els equipaments deixen de ser només infraestructures per esdevenir dispositius de mediació, on es distribueix valor cultural i es defineixen jerarquies entre pràctiques. Aquesta funció distributiva no és neutra: determina quines formes culturals són reconegudes, quines queden al marge i quins tipus de participació es consideren legítims.

Un dels desplaçaments més rellevants del text és la distinció entre drets culturals entesos com a accés —una concepció més passiva i contemplativa— i drets culturals entesos com a participació activa en la vida cultural. Aquesta distinció permet llegir els espais culturals de proximitat com a escenaris on es gradua el grau d'activació d'aquests drets. No tots els equipaments operen en el mateix registre: alguns reproduïen models basats en el consum cultural, mentre que d'altres s'aproximen a formes més obertes, vinculades a la creació, la comunitat i l'acció col·lectiva.

El treball també posa en evidència els límits de la proximitat cultural institucional. Tot i els esforços per ampliar la participació, les estructures administratives i els marcs normatius tendeixen a fixar models que no sempre poden incorporar la complexitat de les pràctiques culturals contemporànies. En aquest context, emergeixen formes híbrides de gestió públic-comunitària que intenten activar els drets culturals més enllà dels dispositius tradicionals. Aquestes experiències apunten cap a una possible reconfiguració de les polítiques culturals, més orientada a la mediació, la cura i la construcció col·lectiva.

El text no resol la tensió, però la fa operativa: mostra que en la relació entre espais i drets es juga una part significativa del caràcter democràtic de les polítiques culturals. Entendre com es gestionen els espais de proximitat permet llegir, en darrer terme, els límits i les possibilitats de la cultura pública contemporània.

Sergio Ramos Cebrián | Tesi doctoral. Universitat de Vic

[Espacios activos y derechos pasivos: una historia no resuelta en las políticas culturales de proximidad](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: drets culturals

Tags: governança cultural

Tags: equipaments culturals

Tags: participació cultural

Tags: gestió cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2021/espais-cultural-actius>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://hdl.handle.net/10803/672418>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8624>